

Aan
RvB, Fred Paling, Titus Livius, Peter Ploegsma, André Timmermans, Jaco
Coster

Datum
22 april 2008
Van
KENNISCENTRUM,

Peter Rijnsburger
T (020) 687 1956
Peter.Rijnsburger@uwv.nl

Cc
Jan Stalman

Ed Berendsen
T (020) 687 1625
Ed.Berendsen@uwv.nl

Onderwerp

KM 09/03 ZW ramingen 2009 I

Puntsgewijze samenvatting van de belangrijkste signalen

- *Door de financiële crisis zijn de economische vooruitzichten verslechterd. Het CPB heeft zijn ramingen in maart 2009 voor dit jaar en volgend jaar verder naar beneden bijgesteld. De onzekerheden blijven echter groot. Dit betekent dat we rekening dienen te houden met een verdere verslechtering.*
- *De economische teruggang is vooral van invloed op de WW-ontwikkeling, maar werkt ook door in de ramingen voor het vangnet ZW. Dit geldt in het bijzonder voor de vangnetgroep zieke werklozen, die stijgt, en de vangnetgroep uitzendkrachten die (per saldo nog meer) daalt.*
- *De toekenningen en meldingen dalen in 2009 naar verwachting met 7 tot 8%. Voor 2010 wordt een geringere daling verwacht van ongeveer 2,5% voor de meldingen en 3,5% voor de toekenningen.*
- *De uitkeringsdagen en -jaren in 2009 en 2010 zijn ten opzichte van de vorige raming (december 2008) opwaarts bijgesteld. In 2009 wordt een toename verwacht van ongeveer 1% en in 2010 van ruim 5%.*

Inleiding

Ten behoeve van de begrotingscyclus en de fonds- en premienota's wordt periodiek een raming gemaakt van de volumeontwikkeling van de sociale zekerheidswetten. Daarin worden de beleidsuitgangspunten, de macro-economische ontwikkeling van het CPB en de realisaties bij de verschillende wetten verwerkt. De beleidsuitgangspunten worden in overleg tussen SZW en UWV vastgesteld. Bij het opstellen van de ramingen zijn de realisaties tot en met maart 2009 verwerkt. De macro-economische uitgangspunten zijn gebaseerd op de ramingen van het CPB uit het Centraal Economisch Plan 2009.

De opbouw van dit memo is als volgt. In de hoofdtekst worden de ramingen per vangnetgroep besproken. Voor de opbouw van de prognoses wordt een vaste procedure gehanteerd. Allereerst worden één of meerdere uitgangspunten per vangnetgroep geformuleerd. Hierbij is gebruik gemaakt van CBS- en CPB-cijfers over demografische en conjuncturele ontwikkelingen en informatie met betrekking tot WW- en WAO/WIA-ontwikkelingen die van invloed zijn op de vangnetgroepen. Vervolgens worden deze uitgangspunten vertaald in een prognose per vangnetgroep. Hierbij worden de volgende vangnetgroepen onderscheiden: zieke werklozen, uitzendkrachten, einde dienstverbanders (in de vorige kennismemo's overige flexwerkers genoemd), ziekte als gevolg van zwangerschap, zwangerschapsverlof (wazo), herintredende wao'ers, vrijwillig verzekerden en overige groepen, waaronder orgaandonoren. In bijlage A wordt het economische beeld geschetst.

Uitgangspunten bij de ramingen

De uitgangspunten voor de ontwikkeling van de toekenningen, meldingen en uitkeringsdagen zijn hieronder weergegeven. De belangrijkste wijzigingen ten opzichte van de vorige raming (december 2008) hebben betrekking op de tegenvallende economische ontwikkeling voor 2009 en 2010.

- In navolging van de vorige ramingen is voor de raming van de toekenningen in dit kennismemo gebruik gemaakt van tellingen die uitsluitend betrekking hebben op toegekende betalingen. Door uit te gaan van toekenningen wordt aansluiting gevonden bij de toekenningen in 2005 die volgens dezelfde definitie zijn geteld. Voor de meldingen, bestaande uit toekenningen en herstellemeldingen voor ingang uitkering (de zogenaamde hviu's) is verondersteld dat zij grotendeels dezelfde ontwikkeling vertonen als de toekenningen.
- Voor de zieke werklozen is indirect rekening gehouden met de verwachte ontwikkelingen in de WW en WAO/WIA. Deze zijn opgenomen in de notities WW Raming 2009-I (april 2009) en AO Raming 2009-I (april 2009) van het Kenniscentrum.
- Demografische ontwikkelingen zijn meegenomen bij de wazo en ziekte tengevolge van zwangerschap. Verder is rekening gehouden met de werkgelegenheidsontwikkeling en de ontwikkeling van de arbeidsparticipatie van vrouwen.
- Met ingang van 2009 wordt voor zieke uitzendkrachten het ziekengeld ook uitbetaald op zaterdag en zondag als er sprake is van een dienstverband waarbij ook op deze dagen wordt gewerkt. Het gevolg hiervan is dat het uitkeringsbedrag en de uitkeringsdagen bij de uitzendkrachten zullen stijgen met naar schatting 1,6% op jaarbasis. Uitgaande van de beoogde invoering per 1 april 2009 leidt dit tot een extra toename van 1% van de uitkeringsdagen in 2009. Dit effect is meegenomen in de raming.
- Met ingang van 1 juli 2008 kunnen vrouwen die als zelfstandige werkzaam zijn een beroep doen op de wazo. Dit leidt tot een extra toename van de toekenningen, meldingen en uitkeringsdagen. Dit effect is niet meegenomen in de raming.
- Voorgenomen beleid (vereenvoudigingvoorstellen) zijn niet meegenomen in de ramingen, bijvoorbeeld de verlenging van de doorbetaling WW bij ziekte tot 104 weken. Dit gebeurt immers eerst nadat deze voorstellen zijn aangenomen.
- Bij de raming van de uitkeringsdagen is zoveel mogelijk uitgegaan van een vergelijkbare ontwikkeling als bij de toekenningen. Dit betekent dat de gemiddelde uitkeringsduur constant wordt gehouden in de raming.
- Voor de middellange termijn is voor de ontwikkeling van de toekenningen en uitkeringsdagen als rekenregel een stabilisatie vanaf 2011 ingezet, met uitzondering van de zieke WW'ers.

Realisaties 2008 en januari-maart 2009

De realisaties van de toekenningen in 2008 liggen op totaalniveau ruim 1% lager dan dezelfde periode in 2007. Dit is een minder grote daling dan was verwacht in de vorige raming (zie kennismemo KM 08/09, december 2008). De uitkeringsdagen liggen in 2008 3,3% lager dan in 2007. Deze afname is net als bij de toekenningen minder groot dan was verwacht in december (5,4%). De belangrijkste reden voor deze meevallende ontwikkeling is dat er in november sprake is geweest van een extra declaratie. Omdat in de ZW wordt gewerkt met 4-wekelijkse declaraties vindt er aan het einde van het jaar, meestal in oktober of november, tweemaal een 4-wekelijkse declaratie in één maand plaats. Dit heeft zich in 2008 voorgedaan bij alle vangnetgroepen, met de grootste toename bij de groepen ziekte in verband met zwangerschap, herintredende arbeidsongeschikten en de WAZO. In 2007 was er geen sprake van een vergelijkbare toename, zodat de ontwikkeling voor geheel 2008 is onderschat. Dit geldt zowel voor de toekenningen als de uitkeringsdagen. De ontwikkeling van de toekenningen in het eerste kwartaal van 2009 geeft een wisselend beeld te zien: een

forse daling bij de uitzendkrachten, ziekte als gevolg van zwangerschap en zieke WW'ers, en een stijging bij de einde dienstverbanders¹ en vrijwillig verzekerden. Voor het gehele vangnet inclusief WAZO dalen de toekenningen in de periode januari-maart 2009 met 9% ten opzichte van dezelfde periode in 2008. Bij de uitkeringsdagen is in het eerste kwartaal sprake van een lichte stijging met 1% ten opzichte van 2008. Deze stijging is onder meer het gevolg van een toename bij de einde dienstverbanders en de WAZO. Op de ontwikkeling per vangnetgroep komen we terug bij de bespreking van de ramingen in paragraaf 2.

Ramingen

De ramingen zijn hieronder zowel op totaalniveau als per vangnetgroep weergegeven. De toekenningen, meldingen, uitkeringsdagen en uitkeringsjaren op totaalniveau staan in tabel 1 voor de periode 2007-2014. De ramingen van de toekenningen en uitkeringsdagen voor 2008-2010 per vangnetgroep staan in tabellen 2 en 3. Tabel 4 bevat uitkeringsjaren per vangnetgroep. De uitkeringsjaren zijn berekend door de uitkeringsdagen te delen door 260.

1. Prognoses vangnet ZW op totaalniveau

Bij de prognose van het aantal toekenningen, meldingen en uitkeringsdagen is gebruik gemaakt van de realisaties tot en met maart 2009.

Tabel 1. Toekenningen, uitkeringsdagen en uitkeringsjaren en meldingen ZW, 2007-2014, aantallen x 1000

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013- 2014
Raming 2009-I							
Toekenningen	468,0	462,9	429,4	414,5	415,5	415,5	415,5
Uitkeringsdagen	33.646	32.461	32.767	34.464	36.156	36.765	36.872
Uitkeringsjaren	129,4	124,9	126,0	132,6	139,1	141,4	141,8
Meldingen	621,5	613,9	562,2	549,0	551,9	551,9	551,9
Mutaties (%)							
Toekenningen		-0,2	-7,2	-3,5	0,3	0,0	0,0
Uitkeringsdagen		-3,5	0,9	5,2	4,9	1,7	0,3
Uitkeringsjaren		-3,5	0,9	5,2	4,9	1,7	0,3
Meldingen		-1,2	-8,4	-2,3	0,5	0,0	0,0
Raming 2008-III							
Toekenningen	468,0	451,8	429,2	419,0	420,4	420,4	420,4
Uitkeringsdagen	33.646	31.834	31.938	32.606	32.956	32.956	32.956
Uitkeringsjaren	129,4	122,4	122,8	125,4	126,8	126,8	126,8
Meldingen	621,5	603,5	570,0	559,0	562,7	562,7	562,7

De toekenningen en meldingen nemen naar verwachting in 2009 en 2010 af. Dit is grotendeels toe te schrijven aan de verwachte daling bij de uitzendkrachten. Door het grote aandeel van uitzendkrachten bij de toekenningen (37% in 2008) werkt een afname sterk door in de totale instroom. Bij de uitkeringsdagen ligt het aandeel van de uitzendkrachten echt aanzienlijk lager (15% in 2008), omdat de gemiddelde ziekteduur van uitzendkrachten

¹ Dit betreft voornamelijk werknemers met een tijdelijk dienstverband die bij beëindiging van het dienstverband ziek zijn. Maar ook werknemers met een vast dienstverband waarbij de arbeidsovereenkomst vanwege een arbeidsconflict, een faillissement of reorganisatie is ontbonden tijdens hun ziekte vallen hieronder. In vorige kennismemo's werd deze groep aangeduid als overige flexwerkers.

korter is dan van andere vangnetgroepen, in het bijzonder de zieke werklozen en einde dienstverbanders. Dit heeft tot gevolg dat voor de uitkeringsdagen de daling van het aantal uitzendkrachten in 2009 en 2010 minder groot is dan die van de toename van het aantal zieke werklozen. Daardoor zal naar verwachting het totale aantal uitkeringsdagen in 2009 en 2010 stijgen. Het verwachte aantal uitkeringsdagen ligt ten opzichte van de vorige raming hoger in 2009 en 2010, voornamelijk vanwege de opwaarts bijgestelde ontwikkeling van het aantal zieke werklozen.

Voor 2012-2014 is uitgegaan van een stabilisatie van de toekenningen en meldingen op het niveau van 2011. De lichte stijging van de dagen in 2012 en 2013 komt voor rekening van de zieke werklozen. Na 2013 is voor de dagen uitgegaan van een stabilisatie.

2. Prognose toekenningen en uitkeringsdagen ZW per vangnetgroep

De toekenningen per vangnetgroep voor de periode 2007-2010 staan in tabel 2, de uitkeringsdagen in tabel 3. In tabel 4 zijn de uitkeringsjaren opgenomen. Hieronder volgt per vangnetgroep een toelichting op de prognoses.

Uitzendkrachten en einde dienstverbanders

In 2008 is het aantal toekenningen van uitzendkrachten met 7% gedaald ten opzichte van dezelfde periode in 2007. In het vierde kwartaal van 2008 bedraagt de afname 15%. Deze afname weerspiegelt de teruglopende werkgelegenheid in de uitzendbranche in 2008 die zich naar verwachting verder zal doorzetten in 2009 en 2010, uitgaande van een sterk krimpende economie in 2009 (3,5%) en een beperkte krimp in 2010 (0,25%). Het eerste kwartaal van 2009 laat een verdere afname zien van ongeveer 23%. In 2009 houden wij rekening met een daling van de toekenningen met 25%. In 2010 wordt een afname van 20% verwacht.

Voor de einde dienstverbanders is in 2008 sprake geweest van een forse toename van het aantal toekenningen ten opzichte van 2007. In hoeverre deze stijging wordt veroorzaakt door de groeiende werkgelegenheid of een hogere toekenningsfrequentie (of beide) is moeilijk vast te stellen, omdat nog onvoldoende inzicht bestaat in de omvang van de populatie einde dienstverbanders. Het is dus onzeker wat de invloed van de economische ontwikkeling is op de einde dienstverbanders. In de raming voor 2009 is, rekening houdend met een toename in het eerste kwartaal van 2009, uitgegaan van een stijging met 10% en in 2010 van een stabilisatie van het aantal toekenningen.

Omdat de uitkeringsdagen van uitzendkrachten in 2008 zijn toegenomen met ruim 6%, terwijl de toekenningen teruglopen, volgt hieruit dat de gemiddelde uitkeringsduur moet zijn gestegen. Als gevolg van de verslechterende conjunctuur en de verwachte daling bij de toekenningen wordt in 2009 ook voor de dagen een afname geraamd (bij een voor dit jaar constant veronderstelde gemiddelde uitkeringsduur). Deze afname zal echter minder groot zijn dan bij de toekenningen, omdat het effect van de lagere instroom pas in de loop van 2009 doorwerkt in de dagen. Voor 2009 wordt een daling van 10% aangehouden en voor 2010 een daling van 20%.

De uitkeringsdagen bij de einde dienstverbanders zijn in 2008 met circa 9% gestegen. Deze stijging is minder groot dan de instroomstijging, zodat we kunnen vaststellen dat de gemiddelde uitkeringsduur is gedaald. Het is onzeker wat de gevolgen van de tegenvallende economische ontwikkeling voor deze groep zijn. Uitgaande van de realisaties in het eerste kwartaal van 2009 is dit jaar een stijging aangehouden van 5% en een stabilisatie van de uitkeringsdagen in 2010.

Wazo en ziekte als gevolg van zwangerschap

Het aantal geboorten vertoont sinds enkele jaren een daling die zich in 2008 niet verder heeft doorgezet. In de eerste twee maanden van 2009 zien we een lichte daling ten opzichte van 2008². Op basis van de laatste cijfers is het onzeker of de stijging in 2008 ook in 2009 zal optreden. Voorzichtigheidshalve gaan wij in 2009 uit van een stabilisatie. Daarnaast is verondersteld dat de arbeidsparticipatie van vrouwen jonger dan 40 jaar nog licht stijgt in 2009 en stabiliseert in 2010. Dit betekent dat het aantal WAZO toekenningen in 2009 licht toeneemt en vanaf 2010 stabiliseert op het niveau van 2009. Voor de uitkeringsdagen wordt uitgegaan van een vergelijkbare ontwikkeling als bij de toekenningen, mede op basis van een lichte toename van de dagen in de periode januari-maart 2009 ten opzichte van 2008.

Bij ziekte als gevolg van zwangerschap is het aantal toekenningen in 2008 gestegen en het aantal uitkeringsdagen gedaald. In het eerste kwartaal van 2009 zijn zowel de toekenningen als de dagen gedaald ten opzichte van 2008. Gelet op de fluctuerende ontwikkelingen gedurende een jaar is voor de toekenningen uitgegaan van een stabilisatie in 2009 en 2010. Hetzelfde geldt voor de uitkeringsdagen.

Zieke werklozen

De ontwikkeling van de vangnetgroep zieke werklozen is gerelateerd aan de ontwikkeling van het gemiddelde lopende bestand WW. Uitgaande van de meest recente CPB-ramingen³ van de economische groei, werkloze beroepsbevolking en loonontwikkeling heeft UWV een prognose vervaardigd van zowel de instroom, uitstroom als het lopende bestand WW. Op basis van de UWV-prognoses voor de WW is de raming voor de zieke werklozen verkregen. Naast de conjuncturele invloed is er ook sprake van de invoering van doorbetaling WW gedurende de eerste 13 weken van de ziekteperiode (dbz) per 1 mei 2007. Dit leidt tot een extra afname van de toekenningen en uitkeringsdagen in 2007 en 2008.

In 2008 is het aantal toekenningen afgenomen tot 21.000. Voor 2009 en 2010 wordt een stijging verwacht van 20 respectievelijk 40% als gevolg van de toenemende WW-instroom en het aantal lopende WW-uitkeringen.

De uitkeringsdagen zijn in 2008 sterk gedaald, voornamelijk vanwege het dbz-effect. Voor 2009 is uitgegaan van een toename van de uitkeringsdagen die overeenkomt met de ontwikkeling van de uitkeringsjaren WW. Hierbij is verondersteld dat de stijging van de WW-instroom in 2009 pas in de loop van het jaar zichtbaar wordt in de uitkeringsdagen. In 2010 treedt naar verwachting een sterkere stijging op die overeenkomt met de stijging van de toekenningen en uitkeringsjaren WW, die rond de 40% zal liggen.

Herintredende arbeidsongeschikten

Het aantal toekenningen ligt in 2008 ruim 10% hoger dan in 2007. Bij de uitkeringsdagen is er in 2008 juist sprake van geringere stijging (4%). De verwachting is dat in 2009 en 2010 meer herintredende ao'ers bij ziekte gebruik maakt van het vangnet. Voor 2009 en 2010 wordt uitgegaan van een toename van 2% bij zowel de toekenningen als de dagen.

Overige vangnetgroepen

De resterende vangnetgroepen zijn relatief klein. Het aantal niet in te delen vangnetters is met ingang van 2007 gedaald. Om die reden is de groep Overige, waar de niet in te delen vangnetters het grootste aandeel hebben, in omvang afgenomen. In 2008 zet deze daling verder door. Voor 2009 en 2010 wordt voor de groep Overige een stabilisatie verwacht van de toekenningen en uitkeringsdagen. Bij de vrijwillig verzekerden wordt voor 2009 en 2010

² CBS, Statline, Bevolking en bevolkingsontwikkeling per maand, kwartaal, jaar (tot en met februari 2009)

³ CPB, Centraal Economisch Plan 2009, maart 2009

een toename verwacht van de toekenningen en uitkeringsdagen, gebaseerd op de stijging in 2007 en 2008 en de realisaties in de periode januari-maart 2009.

Tabel 2 Toekenningen per vangnetgroep, 2007-2010 (x 1000)

	Aantal toekenningen (x 1000)				Percentages		
	2007	2008	2009 raming	2010 raming	2008 tov 2007	2009 tov 2008 raming	2010 tov 2009 raming
Zwangere vrouwen^{a)}	64,9	67,4	67,4	67,4	3,9	0,0	0,0
Uitzendkrachten	184,8	172,0	129,0	103,2	-6,9	-25,0	-20,0
Einde dienstverbanders	25,8	31,2	34,3	34,3	20,9	10,0	0,0
Zieke werklozen	33,0	21,1	25,3	35,4	-36,2	20,0	40,0
Herintredende wao'ers	26,4	29,4	30,0	30,6	11,4	2,0	2,0
Vrijwillige verzek.	5,1	5,9	6,0	6,2	15,7	3,0	3,0
Overige	0,6	0,3	0,3	0,3	-48,1	0,0	0,0
Totaal excl. Wazo	340,6	327,2	292,3	277,4	-3,9	-10,7	-5,1
Wazo	127,4	135,7	137,1	137,1	6,5	1,0	0,0
Totaal incl. Wazo	468,0	462,9	429,4	414,5	-0,2	-7,2	-3,5

a) Ziekte als gevolg van zwangerschap

Tabel 3 Uitkeringsdagen per vangnetgroep, 2007-2010 (x 1000)

	Aantal uitkeringsdagen (x 1000)				Percentages		
	2007	2008	2009 raming	2010 raming	2008 tov 2007	2009 tov 2008 raming	2010 tov 2009 raming
Zwangere vrouwen	3.624,1	3.461,6	3.461,6	3.461,6	-4,5	0,0	0,0
Uitzendkrachten	4.500,3	4.783,0	4.209,0	3.367,2	6,3	-10,0	-20,0
Einde dienstverbanders	5.356,7	5.834,6	6.126,4	6.126,4	8,9	5,0	0,0
Zieke werklozen	7.548,1	5.515,7	5.957,0	8.458,9	-26,9	8,0	42,0
Herintredende wao'ers	1.418,9	1.474,6	1.504,1	1.534,2	3,9	2,0	2,0
Vrijwillige verzek.	346,7	356,4	363,5	370,8	2,8	2,0	2,0
Overige	83,2	31,9	31,9	31,9	-61,7	0,0	0,0
Totaal excl. Wazo	22.877,9	21.457,8	21.653,5	23.351,0	-6,2	0,9	7,8
Wazo	10.768,6	11.003,3	11.113,4	11.113,4	2,2	1,0	0,0
Totaal incl. Wazo	33.646,5	32.461,2	32.766,8	34.464,3	-3,5	0,9	5,2

Tabel 4 Uitkeringsjaren per vangnetgroep, 2007-2010 (x 1000)

	Aantal uitkeringsjaren (x 1000)				Percentages		
	2007	2008	2009 raming	2010 raming	2008 tov 2007	2009 tov 2008 raming	2010 tov 2009 raming
Zwangere vrouwen	13,9	13,3	13,3	13,3	-4,5	0,0	0,0
Uitzendkrachten	17,3	18,4	16,2	13,0	6,3	-10,0	-20,0
Einde dienstverbanders	20,6	22,4	23,6	23,6	8,9	3,0	0,0
Zieke werklozen	29,0	21,2	22,9	32,5	-26,9	8,0	42,0
Herintredende ao'ers	5,5	5,7	5,8	5,9	3,9	2,0	2,0
Vrijwillige verzek.	1,3	1,4	1,4	1,4	2,8	2,0	2,0
Overige	0,3	0,1	0,1	0,1	-61,7	0,0	0,0
Totaal excl. Wazo	88,0	82,5	83,3	89,8	-6,2	0,9	7,8
Wazo	41,5	42,3	42,7	42,7	2,2	1,0	0,0
Totaal incl. Wazo	129,5	124,9	126,0	132,6	-3,5	0,9	5,2

Bijlage A: Economische beeld en de populatie verzekerden

Het economische beeld

De prognoses van de volumina zijn mede gebaseerd op de economische ontwikkeling. De economische ontwikkeling beïnvloedt de verzekerde populatie en de ontwikkeling van de werkloosheid. De belangrijkste economische grootheden die de grondslag vormen voor de verschillende basisprojecties zijn opgenomen in tabel A.1.

Met nadruk wijzen we erop dat de prognose voor 2011-2013 geen echte prognose is. De gebruikte macro economische grootheden zijn middellange termijn gemiddelden. De nieuwe prognoses voor 2009 en 2010 zijn afkomstig uit het Centraal Economisch Plan 2009 (CEP) van het CPB⁴.

Tabel A.1 Uitgangspunten economische ontwikkeling voor de periode 2007 – 2014 (jaarlijkse groei in procenten)

Grootheden	2007	2008	2009		2010		2011-2014
			<i>vorige</i>	Nieuw	<i>vorige</i>	nieuw	
Bruto binnenlands product	3,5	2,0	-0,75	-3,5	1,0	-0,25	1,75
Inflatie	1,6	2,5	1,5	1,0	1,0	1,0	1,0
Loonsom, marktsector	3,4	4,25	3,75	4,0	2,25	3,0	3,0
Werkgelegenheid (arbeidsjaren)	2,6	1,6	-0,75	-2,25	-3,0	-6,0	
Werkgelegenheid (personen)	2,6	2,1	0,0	-1,0	-2,0	-3,75	
Werkloze beroepsbevolking (x1000)	344	304	350	420	495	675	

Bron: CPB, CEP 2009, maart 2009. De CPB ramingen lopen tot en met 2010. Voor de loonsom is in de periode 2011-2014 uitgegaan van een vergelijkbare ontwikkeling als in 2010.

Nederlandse economie krimpt in 2009 en 2010

Het CPB verwacht dat de economie in 2009 als gevolg van de kredietcrisis met 3,5% krimpt. Een dergelijke afname is sinds de Tweede Wereldoorlog niet eerder voorgekomen. Voor 2010 verwacht het CPB een geringe krimp van het BBP, namelijk met 0,25%. De sterke teruggang in 2009 is grotendeels het gevolg van het instorten van de wereldhandel, waardoor de Nederlandse uitvoer sterk afneemt. De ongunstige economische vooruitzichten werken ook door in de investeringen die zowel in 2009 als 2010 met meer dan 10% dalen. De consumptie blijft voor beide jaren wel redelijk stabiel. De onzekerheid over de ontwikkelingen blijft groot, wat ook tot uiting komt in snel op elkaar volgende flinke aanpassingen in de prognoses.

Minder werkgelegenheid, meer werkloosheid

De werkgelegenheids groei eindigt in 2009. Door de ongunstige economische ontwikkeling daalt de werkgelegenheid in de marktsector naar verwachting fors (zie tabel A.1). Deze daling treedt het sterkst op in de industrie. Het CPB verwacht dat de werkloosheid sterk zal stijgen tot 8,75% van de beroepsbevolking in 2010. Het zullen vooral jongeren, laagopgeleiden en allochtonen zijn die het eerst te maken krijgen met de economische neergang. Daar staat tegenover dat vrouwen en hoogopgeleiden die werken in de minder conjunctuurgevoelige bedrijfstakken als zorg (en in mindere mate de overheid en het onderwijs) relatief minder zwaar getroffen zullen worden.

Conclusie: Het CPB heeft de groeiverwachtingen verder naar beneden bijgesteld ten opzichte van de vorige prognose in december 2008. Voor 2009 en 2010 wordt een krimpende economie verwacht. De economische vooruitzichten voor Nederland zijn in deze beide jaren duidelijk verslechterd. Door de turbulenties op de financiële markten, de wereldhandel en de schommelende olieprijs zijn de onzekerheden groter dan ooit.

⁴ CPB, Centraal Economisch Plan 2009, maart 2009

Overzicht KENNISMEMO'S

2005

05/01 Eigen risicodragers WAO/WIA
05/02 RWI rapport "de weg terug: van arbeidsongeschiktheid naar werk"
05/03 Reintegratiemarkt en UWV in vogelvlucht
05/04 Doorstroom van WW naar WWB per regio
05/05 Stelselherzieningen in WW sinds 2003 [artikel in W&I]
05/06 WW kwartaalramingen 2005 IV
05/07 AO Kwartaalramingen 2005 IV

2006

06/01 ZW Kwartaalramingen 2005 IV
06/02 Werkloosheid in de regio Haaglanden
06/03 Ontwikkelingen bij WAJONG
06/04 Vraaggericht re-integreren en arbeidsmarktprognoses [artikel in W&I]
06/05 Startnotitie WAJONG
06/06 WW Kwartaalramingen 2006 I
06/07 AO Kwartaalramingen 2006 I
06/08 Dossierstudie WIA 80-100
06/09 WIA Kwartaalramingen 2006 I
06/10 ZW Kwartaalramingen 2006 I

06/11 Vaststelling en evaluatie van effectiviteit van re-integratiemaatregelen voor WW cliënten
06/12 Eerste verkenningen WIA
06/13 Steekproeftrekking onderzoek zittend bestand WW
06/14 Uitstroomkansen in WIA
06/15 Klantontwikkelingen UWV
06/16 Herbeoordeling van werkende WAO'ers
06/17 Re-integratie na herbeoordeling [artikel in het blad **re-integratie**]
06/18 Instroom in WW na ontslag van werknemers met Wiw- of ID-baan
06/19 WW Kwartaalramingen 2006 II
06/20 AO Kwartaalramingen 2006 II

06/21 ZW Kwartaalramingen 2006 II
06/22 De oudere werknemer [artikel W&I]
06/23 Klachten; stand van zaken en benchmark met andere publieke instellingen
06/24 Witte fraude bij jongeren
06/25 Langdurige werkloosheid [artikel in W&I]
06/26 Duurzaamheid plaatsingen [artikel in W&I]
06/27 Startnotitie vangnet ZW
06/28 Zittend Bestand WW: Indicaties voor re-integratiekansen en handhavingsrisico's
06/29 Ontwikkelingen bij gemeenten na invoering van de WWB
06/30 Een jaar WIA; de balans [artikel in ESB]

2007

07/01 Doorstroom van WW naar bijstand (WWB), 2003-2010
07/02 Indicatieve quick scan participatiepotentieel UWV klanten
07/03 Tussenrapportage dossieronderzoek Wajong
07/04 WIA monitor WGA; eerste meting
07/05 Geactualiseerde raming re-integratiepotentieel UWV klanten
07/06 Voorjaarsraming WW
07/07 Voorjaarsraming AO
07/08 Voorjaarsraming ZW
07/09 De groep 35-min in kaart gebracht
07/10 Over slaagpercentages en re-integratiedoelstellingen; schattingen en overwegingen

07/11 WIA monitor vangnet; eerste meting
07/12 Stand van zaken onderzoek Zittend Bestand WW
07/13 Zie 08/02
07/14 ZW Raming 2007-II
07/15 AO Raming 2007-II
07/16 WW Raming 2007-II
07/17 Effectiviteit re-integratie AG cliënten
07/18 Samenvatting dossieronderzoek Wajong
07/19 Raming ZW 2007-III

07/20 Klachten WIA klanten
07/21 Raming AO 2007-III
07/22 Raming WW 2007-III

2008

08/01 Vangnet werkprogramma
08/02 Resultaten onderzoek zittend bestand WW
08/03 Overzicht beroepen WW'ers versus vacatures
08/04 Geactualiseerde raming re-integratiepotentieel voorjaar 2008
08/05 Raming AO 2008-I
08/06 Raming ZW 2008-I
08/07 Raming WW 2008-I
08/08 Kwantitatieve overwegingen bij de nieuwe Wajong
08/09a Model klantgerichtheid UWV
08/09b Model klantgerichtheid UWV, detailanalyse

08/10 Raming AO 2008-II
08/11 Raming ZW 2008-II
08/12 Raming WW 2008-II
08/13 Doorstroom van WW naar WWB 2006-200
08/14 Werkprogramma Pilot Voorspellers voor Werkhervatting
08/15 Ontwikkeling werkaanbod 2009 bij tegenvallende economische ontwikkeling, versie II
08/16 Arbeidsparticipatie, een onderzoek naar Europese systemen en praktijken
08/17 Zachte factoren en werkherhvatting
08/18 Aan het werk met functionele beperkingen
08/19 Wie zijn de Overige Flexwerkers en hoe gaan zij om met het risico op ziekteverzuim
08/20 Raming ZW 2008-III
08/21 Raming AO 2008-III
08/22 Raming WW 2008-III

2009

09/01 Prikkelwerking in de sociale zekerheid, een vergelijking tussen de WW en de WWB
09/02 Verwachting doorstroom WW WWB